

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

395

Vragen van het lid **Mohandis** (PvdA) aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *het bericht dat masteropleidingen «zesjesstudenten» gaan weren* (ingezonden 3 september 2015)

Antwoord van Minister **Bussemaker** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 28 oktober 2015)

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het artikel «Masteropleidingen gaan zesjesstudenten weren»?¹

Zo ja, hoe beoordeelt u de berichtgeving dat steeds meer universiteiten studenten gaan weren voor een masteropleiding, als zij niet gemiddeld een zeven of hoger hebben voor hun bachelorvakken?

Antwoord 1

Ja, ik heb hier kennis van genomen. Ik hecht zeer aan toegankelijk hoger onderwijs en vind het van belang dat studenten met een bacheloropleiding door kunnen met een passende masteropleiding. Hierbij moet ook sprake zijn van een bewuste studiekeuze. De «harde knip» is ingevoerd zodat studenten in hun afweging ook een overstap naar een andere discipline of instelling zullen meenemen. In de wet Kwaliteit in verscheidenheid zijn de doorstroommasters in het wetenschappelijk onderwijs afgeschaft met ingang van het studiejaar 2014/2015. Deze doorstroommasters hadden over het algemeen weinig profiel door de focus op de aansluiting op de bijbehorende bacheloropleiding. Wo-studenten bleken bij hun masterkeuze weinig door hun instelling uitgedaagd te worden om een andere masteropleiding te kiezen en vooral voor een doorstroommaster te kiezen. Het afschaffen van de doorstroommaster had niet als doel het masteronderwijs selectiever te maken. Beoogd is dat de afschaffing van het toelatingsrecht tot één bepaalde master ervoor zorgt dat de wo-master als zelfstandige opleiding meer gezicht krijgt. De consequentie van de afschaffing van de doorstroommaster is dat in het wetenschappelijk onderwijs iedere masteropleiding de mogelijkheid heeft om kwalitatieve eisen te stellen aan de studenten die deel willen nemen aan de master. Het is aan de instelling om te bepalen wat de toelatingseisen voor een bepaalde masteropleiding zijn. Als men eisen stelt, dienen dit ten minste

¹ <http://www.volkskrant.nl/binnenland/masteropleidingen-gaan-zesjesstudenten-weren~a4133689/>

twee verschillende criteria te zijn, waarvan maximaal één criterium op cijfers uit de bachelor mag berusten. De kwalitatieve eisen die universitaire masteropleidingen stellen, sluiten nog altijd vaak aan op de eigen bachelor. Studenten van de eigen bacheloropleiding voldoen dan aan de kwalitatieve eisen en bachelorstudenten van andere universiteiten dienen ook aan de kwalitatieve eisen te voldoen. De opleiding waar het artikel over bericht, stelt hogere eisen. Het feit dat enkele instellingen nu invulling geven aan de kwalitatieve eisen, is in lijn met het ingezette beleid gericht op verdere profilering van opleidingen, meer differentiatie in het masteraanbod, de juiste student op de juiste plaats en een meer bewuste studiekeuze. Ik hecht eraan dat er voor bachelorafgestudeerden altijd een mogelijkheid is om een masteropleiding te volgen. Ik heb de Inspectie van het Onderwijs (hierna: Inspectie) gevraagd dit te monitoren. Wanneer bachelorafgestudeerden zich niet kunnen inschrijven voor een universitaire master, of als die situatie zich dreigt voor te doen, heb ik de bevoegdheid om in te grijpen. Als deze situatie zich voordoet, zal ik niet aarzelen van deze bevoegdheid gebruik te maken.

Vraag 2

Kunt u aangeven om hoeveel masteropleidingen het op dit moment gaat die studenten met een gemiddeld cijfer lager dan een zeven willen weren van een masteropleiding?

Antwoord 2

Op dit moment kan ik u dit niet aangeven. Zoals ik ook bij de behandeling van de wet Kwaliteit in verscheidenheid heb aangegeven, heb ik met de Inspectie afgesproken dat zij de kwalitatieve eisen voor de universitaire masteropleidingen gaat monitoren. Deze monitoring maakt deel uit van een brede, meerjarige monitor naar de toegankelijkheid van het hoger onderwijs. De Inspectie begint nog dit jaar met de voorbereiding van het onderzoek naar de toegankelijkheid van de masterfase. De rapportage hiervan verwacht ik in 2016 naar de Kamer te kunnen sturen.

Vraag 3

Zijn er bij u gevallen bekend, waarbij een student niet tot een masteropleiding werd toegelaten en vervolgens geen andere geschikte masteropleiding kon vinden? Zo ja, bemerkt u hierin een trend?

Antwoord 3

Nee, deze gevallen zijn niet bij mij bekend. Wanneer een student niet voldoet aan de toelatingseisen, en van hem redelijkerwijs kan worden verwacht dat hij binnen een afzienbare termijn alsnog kan voldoen aan de eisen, moet hem de mogelijkheid worden geboden de tekortkoming weg te nemen om zodoende alsnog aan de toelatingseisen te voldoen. Mocht ik signalen ontvangen dat universitaire bachelor afgestudeerden desondanks niet tot een universitaire masteropleiding wordt toegelaten, geeft de wet mij de mogelijkheid om één of meer instellingsbesturen van universiteiten te verplichten een masteropleiding aan te wijzen waaraan de betreffende student zich kan inschrijven. Wel is het mogelijk dat een student niet wordt toegelaten voor de universitaire masteropleiding van zijn eerste keus.

Vraag 4

Hoe beziet u het selectiebeleid van universiteiten ten aanzien van de motie Klaver en Mohandis, die de regering oproept niet akkoord te gaan met extra toelatingseisen?²

Antwoord 4

De motie Klaver en Mohandis is aangenomen ruim na de wet Kwaliteit in verscheidenheid waar de mogelijkheid voor het stellen van kwalitatieve eisen bij de masteropleidingen een onderdeel van is. Recent heb ik in de strategische agenda «De waarde(n) van weten»³ aangegeven dat het hoger

² Kamerstuk 31 332, nr. 43

³ Kamerstuk 31 288, nr. 481

onderwijs toegankelijk moet zijn voor iedereen die daarvoor de juiste capaciteiten en de juiste motivatie heeft.

Op dit moment rondt de Inspectie twee rapporten af naar aanleiding van het onderzoek naar selectie en toegankelijkheid van het hoger onderwijs. Beide rapporten betreffen de bachelorfase van het hoger onderwijs.

Vraag 5

Deelt u de mening dat deze vorm van selectie aan de poort op basis van studiecijfers onwenselijk is, gelet op het feit dat studenten die zich aanmelden voor een master hun bachelor als geldige vooropleiding hebben behaald? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

Ik deel de mening dat selectie aan de poort alleen op basis van cijfers ongewenst is. Ik deel de mening dat het stellen van kwalitatieve eisen voor de masteropleidingen onwenselijk is echter niet. Wanneer een masteropleiding kwalitatieve eisen stelt, dienen dit er minimaal twee te zijn waarvan maximaal één eis op cijfers uit de bachelor berust. Daarnaast moet de toegankelijkheid van het masteronderwijs geborgd zijn. Zie ook mijn antwoord op vraag 1.

Vraag 6

Op welke wijze gaat u de toezegging gestand doen dat bachelorstudenten altijd een goed toegankelijk alternatief voor een masterstudie moeten hebben in Nederland?

Antwoord 6

Zie ook mijn antwoord op vraag 2. De Inspectie start nog dit jaar met de voorbereiding van haar onderzoek naar de toegankelijkheid in de masterfase. Dit onderzoek is een onderdeel van de brede, meerjarige monitoring van de toegankelijkheid van het hoger onderwijs. Wanneer bachelorafgestudeerden zich niet kunnen inschrijven voor een universitaire master, of als die situatie zich dreigt voor te doen, heb ik de bevoegdheid om in te grijpen. Als deze situatie zich voordoet, zal ik niet aarzelen van deze bevoegdheid gebruik te maken.